

УДК 336.5:352.07(4-6ЄС+477)

JEL Classification H77, R58, H81, F36

DOI [https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-3\(113\)-117-127](https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-3(113)-117-127)

Integration of EU Intermunicipal Cooperation Financial Instruments into Ukraine's State Regional Policy*

Uliana Vatamanyuk-Zelinska¹

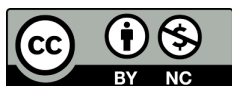
Abstract. In the European Union, best practices in inter-municipal cooperation ensure the comprehensive development of territories, increase the efficiency of the use of budgetary resources, and strengthen the financial capacity of communities. The article aims to determine the possibilities of applying the EU experience to the system of state regional policy of Ukraine, based on developing proposals to improve the mechanisms for financing joint investment projects of territorial communities, using the approaches of integrated territorial investments, differentiated state co-financing, and consolidation of financial resources within a single financial pool. The research methodology consists of systemic, comparative legal and institutional approaches, as well as analysis and synthesis, generalization and grouping, structural and functional analysis, and economic and mathematical methods. The results of the study showed that financial support for inter-municipal cooperation in the EU is implemented through a multi-level system of funds and instruments, among which the European Regional Development Fund, the European Social Fund Plus, the Cohesion Fund, the Just Transition Fund, the Interreg programs, as well as the instruments of Integrated Territorial Investments (ITI), Community-Led Local Development (CLLD) and European Groupings of Territorial Cooperation (EGTC) play an important role. The effectiveness of these mechanisms is ensured by the ability to combine different sources of funding, the application of the principles of partnership and multi-level governance, and an orientation towards implementing comprehensive territorial strategies. The article presents a methodical approach to the financial provision of inter-municipal cooperation, which is improved by adapting the principles of EU cohesion policy to the Ukrainian system of public investment. The author proposed directions for amending the budget legislation of Ukraine to create a single financial pool for implementing joint investment projects by territorial communities, and developed a method for determining the volumes of state co-financing of inter-municipal projects based on the level of communities' tax capacity. The results of this study can be used to improve the norms of Ukraine's budget legislation, enhance the mechanisms for the functioning of the State Fund for Regional Development, and integrate EU inter-municipal cooperation financial instruments into Ukraine's state regional policy.

Keywords: inter-municipal cooperation, EU cohesion policy, integrated territorial investments, State Fund for Regional Development, territorial communities, financial support, regional development, European integration.

Received: 10 August 2026 | **Revised:** 8 September 2026 | **Accepted:** 10 September 2026 | **Published:** 30 September 2026

Suggested Citation

Vatamanyuk-Zelinska, U. (2026). Integration of EU Intermunicipal Cooperation Financial Instruments into Ukraine's State Regional Policy. *Oblik i finansi*, 3(113), 117-127. [https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-3\(113\)-117-127](https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-3(113)-117-127)



This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 License (<http://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited and the use is non-commercial.

© The Author(s) 2026

* Статтю підготовлено в межах виконання НДР «Публічне інвестування розвитку територій на засадах багаторівневого врегулювання» (0125U002692).

¹ Uliana Vatamanyuk-Zelinska, Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine.

ORCID 0000-0003-4971-5763

E-mail: watamanyuk@ukr.net

Інтеграція фінансових інструментів міжмуніципального співробітництва ЄС в державну регіональну політику України

Уляна Ватаманюк-Зелінська¹

¹ Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна

Анотація. В Європейському Союзі кращі практики міжмуніципального співробітництва забезпечують комплексний розвиток територій, підвищують ефективність використання бюджетних ресурсів та сприяють зміцненню фінансової спроможності громад. Метою статті є визначення можливостей імплементації досвіду ЄС в систему державної регіональної політики України на основі розроблення пропозицій щодо вдосконалення механізмів фінансування спільних інвестиційних проєктів територіальних громад із застосуванням підходів інтегрованих територіальних інвестицій, диференційованого державного співфінансування та консолідації фінансових ресурсів у межах єдиного фінансового пулу. Методологія дослідження охоплює системний, порівняльно-правовий та інституційний підходи, а також використання методів аналізу і синтезу, узагальнення і групування, структурно-функціонального аналізу, економіко-математичного методу. Результати дослідження показали, що фінансова підтримка міжмуніципального співробітництва в ЄС реалізується через багаторівневу систему фондів та інструментів, серед яких важливу роль відіграють Європейський фонд регіонального розвитку, Європейський соціальний фонд плюс, Фонд згуртування, Фонд справедливого переходу, програми Interreg, а також інструменти інтегрованих територіальних інвестицій (ІТІ), місцевого розвитку за участю громад (CLLD) та Європейських об'єднань територіального співробітництва (EGTC). Ефективність цих механізмів забезпечується можливістю поєднання різних джерел фінансування, застосуванням принципів партнерства та багаторівневого врядування, а також орієнтацією на реалізацію комплексних територіальних стратегій. У статті представлено методичний підхід до фінансового забезпечення міжмуніципального співробітництва, що удосконалений шляхом адаптації принципів політики згуртованості ЄС до української системи публічного інвестування. Запропоновано напрями внесення змін до бюджетного законодавства України щодо створення єдиного фінансового пулу для реалізації спільних інвестиційних проєктів територіальних громад та розроблено методику визначення обсягів державного співфінансування міжмуніципальних проєктів залежно від рівня податкоспроможності громад. Результати цього дослідження можуть бути використані під час удосконалення норм бюджетного законодавства України, удосконалення механізмів функціонування Державного фонду регіонального розвитку та інтегрування фінансових інструментів міжмуніципального співробітництва ЄС в державну регіональну політику України.

Ключові слова. міжмуніципальне співробітництво, політика згуртованості ЄС, інтегровані територіальні інвестиції, Державний фонд регіонального розвитку, територіальні громади, фінансове забезпечення, регіональний розвиток, європейська інтеграція.

Постановка проблеми. В умовах європейської інтеграції України особливої актуальності набувають питання фінансового забезпечення міжмуніципального співробітництва (ММС) та впровадження механізмів консолідації ресурсів територіальних громад (ТГ) для реалізації спільних проєктів їх розвитку. Для цього необхідне вивчення фінансових інструментів міжмуніципального співробітництва ЄС з метою їх інтеграції у державну регіональну політику України.

Практика країн Європейського Союзу свідчить, що реалізація міжмуніципальних проєктів ТГ значною мірою забезпечується завдяки системі фінансової підтримки, сформованій у межах політики згуртованості та інтегрованого територіального розвитку. Водночас в Україні механізми фінансової підтримки міжмуніципального співробітництва залишаються недостатньо розвиненими, а державний фонд регіонального розвитку не передбачає окремих інструментів для стимулювання реалізації проєктів ММС. Зокрема, відсутній цілісний методичний підхід до фінансового забезпечення міжмуніципальних

інвестиційних проєктів, який би одночасно враховував необхідність консолідації різних джерел фінансування, інтегрованого територіального планування та диференціації державної участі залежно від фінансової спроможності громад. У зв'язку з цим, доцільно адаптувати відповідні принципи політики згуртованості ЄС до системи державного регіонального інвестування України, дослідити європейський досвід та обґрунтувати напрями його імплементації в українську систему управління регіональним розвитком.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом науковий дискурс щодо ММС істотно розширився: поряд з інституційно-організаційними аспектами дослідники приділяють дедалі більше уваги механізмам спільного інвестування та фінансового забезпечення ММС для реалізації спільних проєктів і розвитку ТГ. У зарубіжній науковій літературі сучасні підходи до ММС значною мірою зосереджені на питаннях нормативно-правового та організаційного забезпечення міжмуніципальної співпраці, управлінні

об'єктами спільної власності муніципалітетів та оцінюванні результативності міжмуніципальної взаємодії. Г. Бель та ін. (*Bel et al.*), дослідивши моделі ММС у семи країнах Європейської економічної зони, доводять, що ефективність співробітництва залежить від організаційно-інституційних засад його функціонування та механізмів представництва інтересів громад-учасників. Дослідники звертають увагу на проблему колективного прийняття рішень та необхідність належного управління спільними міжмуніципальними структурами [1]. М. Боккіно та Е. Падовані (*M. Bocchino & E. Padovani*), досліджуючи досвід Італії, показують, що фінансова спроможність муніципалітетів-учасників ММС є важливою передумовою функціонування створених ними міжмуніципальних структур. Дослідники виявили, фінансова спроможність муніципалітетів-учасників безпосередньо впливає на можливість стабільного фінансування таких структур, що актуалізує питання диференціації фінансової участі громад у реалізації спільних проєктів [2].

Фінансові наслідки міжмуніципальної інтеграції аналізує К. Тріко (*C. Tricaud*). На основі французького досвіду, дослідниця досліджує наслідки обов'язкового приєднання муніципалітетів для створення міжмуніципальних структур. Отримані результати підтверджують доцільність диференційованого підходу до фінансового забезпечення міжмуніципальної співпраці з урахуванням фінансової спроможності громад. Водночас ММС може забезпечувати покращення доступу до окремих послуг та збільшення фіскальних надходжень до бюджетів громад, що підтверджує необхідність урахування територіальної специфіки при формуванні механізмів міжмуніципальної взаємодії [3].

Т. Елстон та Г. Бель (*T. Elston & G. Bel*) досліджують результативність ММС у сфері надання публічних послуг. На прикладі Англії дослідники оцінюють вплив міжмуніципальної співпраці на якість надання публічних послуг і доводять, що співробітництво може бути важливим механізмом підтримання їх належного рівня в умовах кризових ситуацій. При цьому результати ММС залежать від особливостей конкретної сфери послуг у якій реалізується проєкт та характеру взаємозалежності між муніципалітетами [4]. Цей аспект ефективності ММС також розкривають М. А. Стребель та П. Бунді (*M. A. Strebel & P. Bundi*). Їхнє дослідження ММС на прикладі Швейцарії показує, що чим важливішою органами місцевого самоврядування визнано галузь для реалізації проєкту ММС, тим вищою є їхня готовність до співпраці. Водночас співпраця є складнішою у тих сферах, де муніципалітети мають різні пріоритети та політичні інтереси, що ускладнює узгодження спільних дій органів місцевого самоврядування [5].

Останні дослідження розширюють розуміння ММС від традиційно спільного надання послуг до консолідації ресурсів та формування додаткових можливостей територій. Зокрема Н. Нотсу, Х. Хіроta

та Н. Акай (*N. Notsu, H. Hirota & N. Akai*) виявили, що міжмуніципальна співпраця у сфері податкового адміністрування дає змогу муніципалітетам об'єднувати фінансові та кадрові ресурси, що сприяє підвищенню ефективності адміністрування [6].

Таким чином, останні зарубіжні дослідження демонструють, що ММС розглядається як інструмент консолідації фінансових, адміністративних та інституційних ресурсів, що особливо актуально для територій із різним рівнем фінансової спроможності.

Українські дослідники вивчають проблематику ММС у зв'язку із завершенням адміністративно-територіальної реформи, децентралізацією та новими викликами, пов'язаними з воєнним станом і післявоєнним відновленням. Зокрема Г. Побережник досліджує ММС як інструмент розвитку територіальних громад із недостатньою ресурсною спроможністю. На прикладі Закарпатської області дослідниця показує, що співробітництво може сприяти соціально-економічному розвитку громад та подоланню депресивності територій, а отже, має потенціал для зменшення територіальних диспропорцій [7]. Інституційно-правові та організаційні аспекти співробітництва ТГ в Україні досліджують Г. Агафонова та К. Ірха, які розглядають внутрішні і зовнішні чинники впливу на ММС та звертають увагу на його інвестиційний потенціал. Дослідники наголошують на необхідності розвитку як внутрішньої взаємодії громад, так і міжнародного муніципального партнерства [8].

О. Лайко, В. Осипов та М. Кукош зосереджують свою увагу безпосередньо на інституціональних механізмах стимулювання ММС. Дослідники зазначають, що в умовах воєнного стану ММС має важливе значення для підвищення стійкості та реалізації критичних інфраструктурних проєктів. Водночас науковці підкреслюють необхідність удосконалення його нормативно-правового та фінансового забезпечення [9]. Дослідження М. Мельник, І. Лещух та Р. Яремчука присвячене забезпеченню просторової інтегрованості України шляхом актуалізації інструментів співробітництва регіонів та громад. Дослідники розглядають співробітництво як один із механізмів подолання просторової фрагментації та забезпечення узгодженого розвитку територій, що є важливим методологічним підґрунтям для публічних інвестицій [10].

І. Сторонянська та А. Дуб вказують на потребу розробки стратегії розвитку територіальної громади та комплексного плану просторового розвитку території для збереження цілісної державної регіональної політики [11]. Питання стійкості та сталого розвитку територій через ММС досліджують О. Ігнат та Т. Маматова. Дослідники наголошують на особливому значенні ММС в умовах війни та післявоєнного відновлення, розглядаючи його як один із механізмів забезпечення стійкості територій [12].

Водночас недостатньо дослідженим залишається механізм фінансування стратегічно важливих міжмуніципальних інвестиційних проєктів, у межах якого кошти державного та місцевих бюджетів,

міжнародної фінансової допомоги та інших джерел можуть бути об'єднані в єдину систему фінансового забезпечення. Крім того, належної уваги потребує диференціація державної фінансової підтримки залежно від рівня податкоспроможності громад – учасників ММС. В той час як більшість досліджень присвячені загальній фінансовій спроможності громад та інституційним передумовам співробітництва, питання визначення обґрунтованої частки державного співфінансування залежно від фінансового стану партнерів залишається недостатньо формалізованим.

Аналітичні дослідження Організації економічного співробітництва та розвитку показують ММС як механізм подолання адміністративної фрагментації, підвищення ефективності надання послуг, реалізації спільних інвестицій та формування спроможності територій, наголошуючи на необхідності належного інституційного й фінансового забезпечення такої співпраці [13]. Додаткових досліджень потребує питання формування механізму консолідації коштів різних бюджетів та інших джерел фінансування в межах одного міжмуніципального інвестиційного стратегічно важливого проекту. Важливим теоретичним та практичним підґрунтям для формування такого механізму в Україні є досвід Європейського Союзу у сфері політики згуртованості. Європейська практика передбачає використання інтегрованих територіальних інструментів, що дають змогу поєднувати фінансові ресурси різних фондів ЄС для реалізації комплексних територіальних стратегій [14]. Саме ця особливість є принципово важливою для України, де фінансування спільних проєктів територіальних громад залишається переважно фрагментарним, а механізми системного поєднання коштів державного та місцевих бюджетів, міжнародної фінансової допомоги та інших ресурсів потребують розробки нормативного й методичного забезпечення.

Метою статті є визначення можливостей імплементації досвіду ЄС в систему державної регіональної політики України на основі розроблення пропозицій щодо вдосконалення механізмів фінансування спільних інвестиційних проєктів територіальних громад із застосуванням підходів інтегрованих територіальних інвестицій, диференційованого державного співфінансування та консолідації фінансових ресурсів у межах єдиного фінансового пулу.

Методологія дослідження. Для систематизації фінансових інструментів ЄС за їх функціональним призначенням в цьому дослідженні використано метод структурно-функціонального аналізу. Зокрема виокремлено інструменти, орієнтовані на регіональний розвиток, соціальну інтеграцію, транскордонну співпрацю, зелений перехід,

інфраструктурний розвиток та забезпечення територіальної стійкості. Завдяки цьому визначено ті елементи європейської практики, які мають потенціал адаптації до українських умов. Методи аналізу та синтезу використано для виявлення спільних характеристик фінансових інструментів ЄС та узагальнення можливостей їх використання у фінансуванні міжмуніципальних проєктів в Україні. Групування застосовано для диференціації територіальних громад – учасників міжмуніципальних проєктів за рівнем їх податкоспроможності. В основу такого групування покладено зведений індекс податкоспроможності бюджетів громад, визначений як середньозважене значення індивідуальних індексів податкоспроможності з урахуванням фінансової участі відповідної громади у міжмуніципальному проєкті. Це дозволило обґрунтувати диференційований підхід до визначення частки державного співфінансування. Економіко-математичний метод використано для формалізації запропонованої методики розрахунку державної участі у фінансуванні міжмуніципальних проєктів.

Інформаційну базу дослідження сформували регламенти Європейського Союзу програмного періоду 2021–2027 років, нормативно-правові акти України у сфері бюджетної та регіональної політики, матеріали Європейської Комісії, наукові праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, присвячені питанням міжмуніципального співробітництва та фінансування територіального розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Форми інтегрованого територіального розвитку в ЄС базуються на принципах багаторівневого урядування і, зокрема, міжмуніципального співробітництва та територіальної інтеграції. Спільне планування й реалізація комплексних проєктів міжмуніципального співробітництва здійснюється за допомогою спеціальних інструментів інтегрованого територіального розвитку відповідно до Регламенту 2021/1060: ITI, CLLD, Interreg та EGTC.

Фонди ЄС формують багаторівневу систему фінансової підтримки міжмуніципального співробітництва, яка поєднує територіальний, соціальний, екологічний та безпековий виміри розвитку. Їхньою спільною особливістю є можливість комбінування різних джерел фінансування, використання інтегрованих територіальних інструментів та орієнтація на партнерські проєкти, що забезпечують комплексний розвиток територій. Основні фінансові інструменти фондів Європейського Союзу на програмний період 2021–2027 рр., які можуть бути використані для підтримки проєктів міжмуніципального співробітництва, представлено у табл. 1.

Таблиця 1. Умови реалізації та фінансове забезпечення міжмуніципального співробітництва та об'єднання коштів в країнах ЄС 2021-2027рр.

Фонди / Бюджети фондів, млрд євро у цінах 2018 р.	Спосіб об'єднання коштів	Спрямування коштів	Умова реалізації проєктів ММС
1	2	3	4
ERDF, ESF+, Cohesion Fund, JTF / 330,2 (індексується на 2% щороку), із них 87,31 – для ESF+ на мету «Інвестиції в робочі місця та зростання»; досягнення кліматичних цілей	Спільне управління; гранти, кредити, гарантії, співфінансування, інвестиції, револьверні та авансові інструменти (спрощені витрати); передача до 5% коштів на інструменти прямого/непрямого управління	PO1 – розумна; PO2 – зелена; PO3 – пов'язана; PO4 – соціальна; PO5 – орієнтована на громадян Європа	Інтегрована територіальна стратегія; застосування ITI/CLLD; комбінування коштів різних фондів; перехресне фінансування
ERDF*/ 8,05	Interreg; принцип «провідного партнера» (централізоване отримання та розподіл коштів між громадами-партнерами)	Міжнародна співпраця громад: транскордонна (A), транснаціональна (B), міжрегіональна (C)	Економічні проєкти; участь партнерів з ≥ 2 країн (A, B, D) або ≥ 3 країн (C); спільна розробка, реалізація та фінансування
Cohesion Fund*/ 10,0 – по програмі фінансування CEF де можливі спеціальні асигнування для країн	Фінансування через гранти, компенсацію витрат і фінансові інструменти	Підтримка держав-членів із валовим національним доходом на душу населення <90% середнього рівня ЄС	EGTC: транспортна інфраструктура, енергоефективність, перехід до кліматично нейтральної економіки
ESF+*/ 0,47 – найвіддаленішим і малонаселеним регіонам; - 0,175 – на транснаціональну співпрацю	Відшкодування витрат і гранти (одноразові суми, фіксовані ставки, витрати на одиницю); фінансування за результатами, незалежно від витрат	Мета: «Інвестиції в робочі місця і зростання»	Соціальні проєкти: подолання бідності, зайнятість, освіта, соціальна інтеграція вразливих груп, гендерна рівність, розвиток систем охорони здоров'я
JTF*/ 17,5 млрд євро (у т. ч. 10 млрд євро додаткових зовнішніх доходів); рівень підтримки: 85%, 70% і 50% залежно від рівня розвитку регіону	Гранти; операційні програми розвитку, гарантії, кредити партнерських фінансових інституцій, інвестиційні механізми для приватного сектору (залежно від країни)	Соціально-економічне відновлення територій, що відмовляються від викопного палива; проєкти «зеленої» економіки	Відповідність Територіальному плану справедливого переходу, проєкти співпраці громад, які стосуються зеленого переходу
EMFAF*/ 5,311	– спільне управління Європейської Комісії та національних органів влади кожної країни-члена ЄС	Структурна підтримка рибальства та аквакультури; компенсація додаткових витрат; інвестиції у сталу «блакитну економіку» та розвиток узбережжя	Перерозподіл до 8% коштів на інші цілі фонду; підтримка CLLD; можливе співфінансування з іншими фондами
0,797	– пряме управління: фінансуванням розпоряджається Європейська Комісія, без посередництва національних міністерств		

1	2	3	4
AMIF*/ 9,88 млрд євро; можливий перерозподіл до 15% асигнувань між заходами одного пріоритету або програми	Пряме та спільне управління Європейської Комісії і національними органами; спрощене відшкодування витрат (одноразові суми, фіксовані ставки); фінансування, орієнтоване на результат	Підтримка міграційної політики; переміщення заявників на міжнародний захист між країнами	Покриття до 75% витрат проєкту; участь місцевих неурядових чи громадських організацій; можливе співфінансування з іншими фондами
ISF*/ 1,931; 30% коштів (0,58 млрд євро) – резерв ЄК для кризового реагування та інновацій	Спільне управління; фінансування за результатами та спрощені варіанти витрат	Посилення внутрішньої безпеки; захист критичної інфраструктури; запобігання радикалізації та злочинності	Співфінансування з місцевих бюджетів (25%); можливе залучення коштів інших фондів
BMVI*/ – 6,2; – переказ до 15% асигнувань між заходами у межах одного пріоритету або програми	70% – спільне, 30% – пряме управління; гранти, екстрена допомога; фінансування за результатами, незалежно від витрат	Інтегроване управління кордонами; візова політика; підтримка транзитних схем і прикордонного обладнання	Співфінансування з ін. фондами; відповідність національній стратегії; координація ініціатив громад прикордонними службами; можливий перерозподіл до 15% бюджету при зміні безпекових умов; участь муніципалітетів ≥ 2 країн

Примітка: * – автономна діяльність Фонду.

Джерело: складено автором на основі [14-21].

Найбільший обсяг ресурсів в ЄС зосереджено у фондах політики згуртованості (ERDF, ESF+, Cohesion Fund та JTF), сукупний бюджет яких становить понад 330 млрд євро. Особливе значення для міжмуніципальної взаємодії має Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF) через програми Interreg, бюджет яких становить понад 8 млрд євро. Фонд згуртування (Cohesion Fund) орієнтований на держави-члени з рівнем валового національного доходу менше 90% середнього показника ЄС та фінансує проєкти транспортної інфраструктури, енергоефективності й декарбонізації. Європейський соціальний фонд плюс (ESF+) спрямований на реалізацію соціальних проєктів у сферах зайнятості, освіти, соціальної інклюзії, охорони здоров'я та забезпечення гендерної рівності. Фонд справедливої переходу (JTF) забезпечує підтримку територій, що зазнають структурних змін унаслідок переходу до кліматично нейтральної економіки.

Окрему групу становлять галузеві фонди ЄС. Європейський фонд морського, рибного господарства та аквакультури (EMFAF) допускає використання підходу CLLD та поєднання ресурсів з іншими фондами. Фонд притулку, міграції та інтеграції (AMIF) фінансує заходи у сфері міграційної політики та інтеграції мігрантів, передбачаючи активне залучення місцевих громадських організацій. Фонд внутрішньої безпеки (ISF) спрямований на підвищення рівня безпеки громад, захист критичної інфраструктури та запобігання злочинності,

вимагаючи співфінансування з місцевих бюджетів. Інструмент управління кордонами та візової політики (BMVI) підтримує спільні транскордонні ініціативи у сфері безпеки та управління кордонами за участю муніципалітетів різних країн.

В Україні для перерозподілу державних інвестиційних ресурсів та стимулювання розвитку територіальних громад функціонує Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР). Кошти фонду спрямовуються на реалізацію публічних інвестиційних проєктів. Основними принципами використання коштів є відповідність стратегічним документам розвитку ТГ, конкурсний відбір проєктів, ефективність використання ресурсів та спроможність громад забезпечувати подальше утримання створених об'єктів. ДФРР не містить окремого напряму фінансування міжмуніципального співробітництва, як це передбачено в програмах Interreg ЄС. ДФРР не передбачає спеціальних бюджетних квот, окремих програм чи механізмів відбору проєктів виключно для міжмуніципального співробітництва. Тому внесення змін до бюджетного законодавства щодо посилення ролі ДФРР у фінансуванні міжмуніципального співробітництва дасть змогу розширити можливості ТГ у реалізації спільних проєктів розвитку, підвищити ефективність використання бюджетних ресурсів, стимулювати ММС та сприяти збалансованому соціально-економічному розвитку регіонів України.

Запровадження механізмів підтримки спільних інвестиційних проєктів територіальних громад відповідно до підходів ЄС у сфері політики згуртованості, зокрема принципів інтегрованих територіальних інвестицій (ІТІ), сприятиме переходу від «точкового» фінансування окремих об'єктів до реалізації комплексних стратегічних проєктів розвитку територій, що посилить роль ММС та сприятиме підвищенню ефективності використання бюджетних фінансових ресурсів.

Доцільними є доповнення Статті 24¹ Бюджетного кодексу України (державний фонд регіонального розвитку) в частині застосування підходу ІТІ (Integrated Territorial Investments – Інтегровані територіальні інвестиції) у такій інтерпретації: «Кошти державного фонду регіонального розвитку можуть спрямовуватися на співфінансування середньострокових планів пріоритетних публічних інвестицій територіальних громад та регіонів, сформованих на основі стратегій їх розвитку (інтегрованих територіальних інвестицій). У такому разі фінансування за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку здійснюється із дотриманням таких умов:

1. Частка коштів ДФРР у загальній вартості середньострокового плану публічних інвестицій або інтегрованого проєкту у його складі не може перевищувати 60%. Для проєктів, що реалізуються територіальними громадами із нижчим за середній рівень зведеного індексу податкоспроможності зазначена частка може становити 70%.

2. Сукупний обсяг співфінансування за рахунок власних доходів місцевих бюджетів територіальних громад – учасників міжмуніципального проєкту становить не менше 10% загальної вартості середньострокового плану публічних інвестицій або інтегрованого проєкту у його складі.

3. Розподіл часток співфінансування між місцевими бюджетами визначається договором про міжмуніципальне співробітництво.

4. Решта вартості середньострокового плану (проєкту) покривається за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, включаючи кошти міжнародних донорів та цільові субвенції, об'єднані у межах єдиного пулу фінансових ресурсів.

5. Граничний обсяг фінансування одного середньострокового плану за рахунок коштів ДФРР обмежується бюджетним лімітом, що розраховується на основі середньої вартості таких планів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Для розрахунку вартості міжмуніципального проєкту для громад-учасників пропонуємо Методику, яка визначає єдиний підхід до здійснення розрахунків щодо: визначення загальної вартості міжмуніципального проєкту; розрахунку зведеного індексу податкоспроможності бюджетів територіальних громад – учасників проєкту; встановлення коефіцієнта державної участі у фінансуванні; розрахунку обсягу фінансування за рахунок коштів ДФРР. Ця Методика може бути застосована до проєктів, що реалізуються на засадах

ММС та фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законом та передбачає послідовне виконання відповідних етапів.

1. Визначення вартості міжмуніципального проєкту (C_{mp}). Загальна вартість міжмуніципального проєкту (C_{mp}) визначається як сума всіх витрат, передбачених зведеним кошторисом проєкту.

$$C_{mp} = \sum_{i=1}^n V_i \quad (1)$$

де: C_{mp} – загальна вартість міжмуніципального проєкту;

V_i – вартість окремого заходу (об'єкта або етапу реалізації міжмуніципального проєкту);

n – кількість інвестиційних заходів (об'єктів або етапів реалізації), включених до зведеного кошторису проєкту.

2. Розрахунок зведеного індексу податкоспроможності бюджетів територіальних громад – учасників міжмуніципального проєкту (I_{mp}). Зведений індекс податкоспроможності бюджетів територіальних громад – учасників міжмуніципального проєкту визначається як середньозважене значення індивідуальних індексів податкоспроможності (п. 2 статті 98, п. 2 статті 99 Бюджетного кодексу України) відповідних місцевих бюджетів територіальних громад – учасників міжмуніципального проєкту:

$$I_{mp} = \sum_{k=1}^m W_k \times I_k \quad (2)$$

де: I_{mp} – зведений індекс податкоспроможності бюджетів територіальних громад – учасників міжмуніципального проєкту;

I_k – індекс податкоспроможності бюджету k -ї територіальної громади визначається відповідно до статей 98–99 Бюджетного кодексу України;

W_k – ваговий коефіцієнт участі громади – це частка бюджету відповідної громади у фінансуванні міжмуніципального проєкту $\sum W_k = 1$;

m – кількість громад-учасників міжмуніципального проєкту.

3. Визначення частки бюджету відповідної громади у фінансуванні міжмуніципального проєкту W_k :

$$W_k = \frac{B_k}{\sum_{k=1}^m B_k} \quad (3)$$

де B_k – обсяг фінансової участі k -ї громади у міжмуніципальному проєкті.

Середнє значення зведеного індексу податкоспроможності бюджетів територіальних громад – учасників міжмуніципальних проєктів за попередній бюджетний період, $\bar{I}_{mp}$ визначається за формулою:

$$\bar{I}_{mp} = \frac{\sum_{j=1}^N I_{mp}^{(j)} \times C_{mp}^{(j)}}{\sum_{j=1}^N C_{mp}^{(j)}} \quad (4)$$

де: N – загальна кількість міжмуніципальних проєктів, що реалізовувалися у попередньому бюджетному періоді.

$I_{mp}^{(j)}$ – зведений індекс податкоспроможності бюджетів територіальних громад – учасників j -го міжмуніципального проєкту, реалізованого у попередньому бюджетному періоді.

$C_{mp}^{(j)}$ – вартість j-го міжмуніципального проекту, реалізованого у попередньому бюджетному періоді.

j – порядковий номер міжмуніципального проекту у сукупності проектів, що аналізуються.

Групування міжмуніципальних проектів за рівнем податкоспроможності бюджетів територіальних громад – учасників здійснюється за принципом конвергенції, що відповідає підходам політики згуртування Європейського Союзу, зокрема інструментам Європейського фонду регіонального розвитку та Фонду згуртування (European Regional Development Fund та Cohesion Fund).

Група I (низька податкоспроможність ТГ):

$$I_{mp} < 0,9 \times \bar{I}_{mp}$$

Група II (середня податкоспроможність ТГ):

$$0,9 \times \bar{I}_{mp} \leq I_{mp} \leq 1,10 \times \bar{I}_{mp}$$

Група III (висока податкоспроможність ТГ):

$$I_{mp} > 1,10 \times \bar{I}_{mp}$$

4. Визначення коефіцієнта державної участі.

Коефіцієнт державної участі застосовується виключно в межах обмежень, установлених цією Методикою щодо максимально допустимого обсягу фінансування з ДФРР. Запропоновані діапазони коефіцієнта державної участі у фінансуванні міжмуніципальних проектів розвитку визначені з урахуванням диференційованого підходу до фінансування, що базується на рівні податкоспроможності територіальних громад – учасників проекту. Такий підхід відповідає принципам політики згуртування Європейського Союзу, зокрема практиці застосування диференційованих ставок співфінансування в рамках програм Європейського фонду регіонального розвитку та Фонду згуртування, де рівень участі коштів ЄС прямо залежить від рівня розвитку територій, застосовано аналог підходу кластеризація ВВП на душу населення (GDP-per-capita clustering), адаптований до індексу податкоспроможності. Коефіцієнт державної участі встановлюється у таких межах:

Група I. Цей діапазон застосовується до проектів із низьким значенням зведеного індексу податкоспроможності: $K_d \in [0,70; 0,80]$. Верхня межа 80% забезпечує достатній рівень державної підтримки для впровадження інвестиційних проектів; Нижня межа 70% зберігає обов'язкову участь місцевих бюджетів для забезпечення фінансової відповідальності. Така модель відповідає логіці наздоганяючих регіонів (catching-up regions) у європейській політиці згуртування.

Група II. Діапазон застосовується до територій із середнім рівнем фінансової спроможності: $K_d \in [0,50; 0,60]$. Рівень державної участі 50–60% відображає баланс між державною підтримкою та участю громад власними коштами; стимулює співфінансування та підвищує ефективність використання ресурсів; відповідає типовим ставкам співфінансування в перехідних регіонах (transition regions) у рамках політики згуртування ЄС. Застосовується до територій із середнім рівнем податкоспроможності.

Група III. Діапазон застосовується до територій із високим рівнем податкоспроможності бюджетів: $K_d \in [0,30; 0,40]$. Зменшена частка державної участі відображає принцип бюджетної відповідальності більш фінансово спроможних територій; стимулює максимальне залучення власних ресурсів громад; відповідає практиці більш розвинених регіонів (more developed regions) у політиці ЄС, де рівень співфінансування є мінімальним.

Порядок визначення значення у межах діапазону. У межах діапазону застосовується лінійна інтерполяція:

$$K_d = a + (b - a) \times \theta \quad (5)$$

де: a, b – межі діапазону;

$\theta \in [0;1]$ – параметр, що встановлюється Мінфіном залежно від бюджетних обмежень та пріоритетності проекту.

5. Визначення обсягу фінансування з ДФРР.

Розрахунковий обсяг фінансування міжмуніципального проекту за рахунок коштів ДФРР визначається за формулою:

$$F_{ДФРР} = C_{mp} \times K_d \quad (6)$$

де: $F_{ДФРР}$ – розрахунковий обсяг фінансування проекту за рахунок коштів ДФРР;

C_{mp} – загальна вартість міжмуніципального проекту;

K_d – коефіцієнт державної участі. Конкретне значення коефіцієнта державної участі в межах встановленого для відповідної групи діапазону визначається Міністерством фінансів України з урахуванням: обсягу коштів ДФРР, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік; кількості поданих проектів; загальної потреби у фінансуванні; пріоритетів державної регіональної політики.

Розрахований обсяг фінансування не може перевищувати: граничного обсягу фінансування одного середньострокового плану, встановленого цією Методикою; обсягу коштів ДФРР, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

$$F_{ДФРР} \leq 0,30 \times C_{про} \quad (7)$$

Граничний обсяг загальної підтримки одного середньострокового плану протягом усього періоду його реалізації розраховується за формулою:

$$\sum F_{ДФРР} \leq 1,0 \times C_{про} \quad (8)$$

де $C_{про}$ – показник середньої вартості середньострокових планів публічних інвестицій відповідного типу територій.

Показник $C_{про}$ визначається Міністерством розвитку громад щороку до 1 березня як нормативний індикатор середньої вартості середньострокових планів публічних інвестицій, що використовується як база для обмеження фінансування ДФРР:

$$C_{про} = \frac{1}{M} \sum_{t=1}^M C_t \quad (9)$$

де: M – кількість затверджених середньострокових планів публічних інвестицій у вибірці;

C_t – вартість затвердженого середньострокового t-го плану публічних інвестицій, включеного до вибірки за відповідний період.

У разі перевищення розрахункового обсягу фінансування встановлених бюджетних обмежень застосовується пропорційне коригування фінансування. Рішення про остаточний розподіл коштів ДФРР приймається в межах бюджетних призначень відповідного бюджетного періоду.

Висновки. Порівняння європейських та українських підходів показало, що в Україні наявні нормативні та інституційні передумови для розвитку ММС, однак механізм його фінансового стимулювання залишається недостатньо інтегрованим у систему державного управління регіональним розвитком. Зокрема, чинна модель ДФРР не формує спеціального фінансового механізму підтримки спільних інвестиційних проєктів громад, аналогічного за логікою інтегрованих інструментів політики згуртованості ЄС.

У статті удосконалено методичний підхід до фінансового забезпечення міжмуніципального співробітництва шляхом адаптації принципів політики згуртованості ЄС до української системи публічного інвестування, зокрема:

– удосконалено підхід до організації фінансування міжмуніципальних інвестиційних проєктів через формування єдиного фінансового пулу, у межах якого можуть консолідуватися кошти ДФРР, місцевих бюджетів, державних субвенцій, міжнародних фінансових організацій, донорів та інших джерел, не заборонених законодавством;

– запропоновано диференційований механізм державного співфінансування міжмуніципальних проєктів залежно від зведеного індексу податкоспроможності громад-учасників. Такий підхід забезпечує поєднання принципів фінансової відповідальності територій та бюджетної солідарності, створюючи вищий рівень державної підтримки для фінансово слабших громад;

– розроблено послідовність визначення обсягу державної участі яка передбачає встановлення коефіцієнта державної участі в проєкті ММС та визначення граничного обсягу його фінансування за рахунок коштів ДФРР. Запропонований алгоритм дає змогу формалізувати розподіл державної підтримки та підвищити прозорість прийняття відповідних фінансових рішень.

На відміну від підходів, що передбачають переважно окреме фінансування інвестиційних проєктів, запропоновано розглядати міжмуніципальний проєкт як складову інтегрованого середньострокового плану публічних інвестицій

Результати цього дослідження можуть бути використані під час удосконалення норм бюджетного законодавства України, зокрема положень щодо функціонування ДФРР, а також під час формування середньострокових планів публічних інвестицій територіальних громад та регіонів. Крім того, практична цінність запропонованої методики полягає у можливості її використання для визначення обґрунтованого рівня державної участі у фінансуванні спільних проєктів громад із різним рівнем податкоспроможності.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою механізмів інституційної інтеграції ММС до системи стратегічного планування та управління публічними інвестиціями на державному та місцевому рівнях, а також з практичним тестуванням запропонованої методики на масиві даних реальних міжмуніципальних інвестиційних проєктів.

Декларація про конфлікт інтересів

Автор заявляє про відсутність потенційного конфлікту інтересів щодо дослідження, авторства та/або публікації цієї статті.

4 Список використаних джерел

1. Bel G., Bischoff I., Blåka S., Casula M., Lysek J., Swianiewicz P., Tavares A. F., Voorn B. Styles of inter-municipal cooperation and the multiple principal problem: A comparative analysis of European Economic Area countries. *Local Government Studies*. 2023. Vol. 49, No. 2. pp. 422–445.: <https://doi.org/10.1080/03003930.2022.2041416>
2. Bocchino M., Padovani E. Does municipal fiscal distress hinder inter-municipal cooperation? *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*. 2021. Vol. 33, No. 5. pp. 552–574. <https://doi.org/10.1108/JPBAFM-07-2020-0095>
3. Tricaud C. Better Alone? Evidence on the Costs of Intermunicipal Cooperation. *CESifo Working Paper*. 2021. No. 9000. URL: <https://www.ifo.de/en/cesifo/publications/2021/working-paper/better-alone-evidence-costs-intermunicipal-cooperation>
4. Elston T., Bel G. Does inter-municipal collaboration improve public service resilience? Evidence from local authorities in England. *Public Management Review*. 2023. Vol. 25, No. 4. pp. 734–761. <https://doi.org/10.1080/14719037.2021.2012377>
5. Strebel M. A., Bundi P. A policy-centred approach to inter-municipal cooperation. *Public Management Review*. 2023. Vol. 25, No. 10. pp. 1859–1880. <https://doi.org/10.1080/14719037.2022.2051065>
6. Notsu N., Hirota H., Akai N. Inter-municipal cooperation and tax enforcement capabilities. *Regional Science and Urban Economics*. 2025. Vol. 114. <https://doi.org/10.1016/j.regsciurbeco.2025.104137>
7. Побережник Г. В. Міжмуніципальне співробітництво як інструмент розвитку депресивних територіальних громад регіону. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2023. № 2(62). С. 85–89. [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.2\(62\).85-89](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.2(62).85-89)

8. Агафонова Г. С., Ірха К. О. Внутрішній і зовнішній виміри співробітництва територіальних громад в Україні. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2022. № 4(56). [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2022.4\(56\).269594](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2022.4(56).269594)
9. Лайко О. І., Осипов В. М., Кукош М. С. Інституціональні пропозиції щодо стимулювання міжмуніципального співробітництва як каталізатора сталого розвитку регіонів. *Регіональна економіка*. 2025. № 4(118). С. 23–35. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-4-2>
10. Мельник М. І., Лещух І. В., Яремчук Р. Є. Забезпечення просторової інтегрованості України на основі актуалізації інструментів співробітництва регіонів та громад. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. № 2. С. 33–38. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-5>
11. Сторонянська І. З., Дуб А. Р. Розбалансованість документів стратегічного та просторового планування розвитку та напрями їх узгодження. *Проблеми економіки*. 2024. № 2. С. 116–122. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-116-122>
12. Ігнат О., Маматова Т. Співробітництво територіальних громад задля забезпечення стійкості та сталого розвитку. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2022. № 5(49). С. 109–116. <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.5.18>
13. European Parliament. Integrated territorial investment – Implementation and future prospects. European Parliamentary Research Service, 2018. URL: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2018\)614735](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2018)614735)
14. Регламент (ЄС) 2021/1060 Європейського Парламенту та Ради від 24.06.2021 р. про встановлення спільних положень щодо Європейського фонду регіонального розвитку, Європейського соціального фонду плюс, Фонду згуртування та Фонду справедливості переходу. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1060>
15. Регламент (ЄС) 2021/1058 Європейського Парламенту та Ради від 24.06.2021 р. про Європейський фонд регіонального розвитку та Фонд згуртування. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1058>
16. Регламент (ЄС) 2021/1057 Європейського Парламенту та Ради від 24.06.2021 р. про Європейський соціальний фонд плюс. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1057>
17. Регламент (ЄС) 2021/1056 Європейського Парламенту та Ради від 24.06.2021 р. про Фонд справедливості переходу. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1056>
18. Регламент (ЄС) 2021/1139 Європейського Парламенту та Ради від 7.07.2021 р. про Європейський фонд морського, рибного господарства та аквакультури (EMFAF) та про внесення змін до Регламенту (ЄС) 2017/1004. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1139>
19. Регламент (ЄС) 2021/1147 Європейського Парламенту та Ради від 7.07.2021 р. про встановлення Фонду притулку, міграції та інтеграції (AMIF). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1147>
20. Регламент (ЄС) 2021/1149 Європейського Парламенту та Ради від 7.07.2021 р. про встановлення Інструменту внутрішньої безпеки (Internal Security Fund – ISF) та внесення змін до відповідних регламентів ЄС. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1149>
21. Регламент (ЄС) 2021/1148 Європейського Парламенту та Ради від 7.07.2021 р. про встановлення Інструменту фінансової підтримки у сфері управління кордонами та візової політики (BMVI) в рамках Фонду інтегрованого управління кордонами. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1148>

4 References

1. Bel, G., Bischoff, I., Blåka, S., Casula, M., Lysek, J., Swianiewicz, P., Tavares, A. F., & Voorn, B. (2023). Styles of inter-municipal cooperation and the multiple principal problem: A comparative analysis of European Economic Area countries. *Local Government Studies*, 49(2), 422–445. <https://doi.org/10.1080/03003930.2022.2041416>
2. Bocchino, M., & Padovani, E. (2021). Does municipal fiscal distress hinder inter-municipal cooperation?. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 33(5), 552–574. <https://doi.org/10.1108/JPAFM-07-2020-0095>
3. Tricaud, C. (2021). Better alone? Evidence on the costs of intermunicipal cooperation. *CESifo Working Paper*, 9000. Retrieved from: <https://www.ifo.de/en/cesifo/publications/2021/working-paper/better-alone-evidence-costs-intermunicipal-cooperation>
4. Elston, T., & Bel, G. (2023). Does inter-municipal collaboration improve public service resilience? Evidence from local authorities in England. *Public Management Review*, 25(4), 734–761. <https://doi.org/10.1080/14719037.2021.2012377>

5. Strebel, M. A., & Bundi, P. (2023). A policy-centred approach to inter-municipal cooperation. *Public Management Review*, 25(10), 1859–1880. <https://doi.org/10.1080/14719037.2022.2051065>
6. Notsu, N., Hirota, H., & Akai, N. (2025). Inter-municipal cooperation and tax enforcement capabilities. *Regional Science and Urban Economics*, 114, 104088. <https://doi.org/10.1016/j.regsciurbeco.2025.104137>
7. Poberezhnyk, H. V. (2023). Inter-municipal cooperation as a tool for the development of depressed territorial communities of the region. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya "Ekonomika"*, 2(62), 85–89. [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.2\(62\).85-89](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.2(62).85-89) [in Ukrainian]
8. Ahafonova, H. S., & Irkha, K. O. (2022). Internal and external dimensions of cooperation between territorial communities in Ukraine. *Visnyk NTUU "KPI". Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*, 4(56). [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2022.4\(56\).269594](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2022.4(56).269594) [in Ukrainian]
9. Laiko, O. I., Osypov, V. M., & Kukosh, M. S. (2025). Institutional proposals for stimulating inter-municipal cooperation as a catalyst for sustainable regional development. *Rehionalna ekonomika*, 4(118), 23–35. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-4-2> [in Ukrainian]
10. Melnyk, M. I., Leshchukh, I. V., & Yaremchuk, R. Ye. (2024). Ensuring the spatial integration of Ukraine through the actualization of instruments for cooperation between regions and communities. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, 2, 33–38. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-5> [in Ukrainian]
11. Storonianska, I. Z., & Dub, A. R. (2024). Imbalance of strategic and spatial planning documents for development and directions for their coordination. *Problemy ekonomiky*, 2, 116–122. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-116-122> [in Ukrainian]
12. Ihnat, O., & Mamatova, T. (2022). Cooperation between territorial communities to ensure resilience and sustainable development. *Knowledge, Education, Law, Management*, 5(49), 109–116. <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.5.18> [in Ukrainian]
13. European Parliament. (2018). Integrated territorial investment – Implementation and future prospects. European Parliamentary Research Service. Retrieved from: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2018\)614735](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2018)614735)
14. European Parliament & Council of the European Union. (2021). Regulation (EU) 2021/1060 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2021 laying down common provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund Plus, the Cohesion Fund, the Just Transition Fund and other funds. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1060>
15. European Parliament & Council of the European Union. (2021). Regulation (EU) 2021/1058 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2021 on the European Regional Development Fund and on the Cohesion Fund. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1058>
16. European Parliament & Council of the European Union. (2021). Regulation (EU) 2021/1057 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2021 establishing the European Social Fund Plus (ESF+) and repealing Regulation (EU) No 1296/2013. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1057>
17. European Parliament & Council of the European Union. (2021). Regulation (EU) 2021/1056 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2021 establishing the Just Transition Fund. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1056>
18. European Parliament & Council of the European Union. (2021). Regulation (EU) 2021/1139 of the European Parliament and of the Council of 7 July 2021 establishing the European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund and amending Regulation (EU) 2017/1004. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1139>
19. European Parliament & Council of the European Union. (2021). Regulation (EU) 2021/1147 of the European Parliament and of the Council of 7 July 2021 establishing the Asylum, Migration and Integration Fund. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1147>
20. European Parliament & Council of the European Union. (2021). Regulation (EU) 2021/1149 of the European Parliament and of the Council of 7 July 2021 establishing the Internal Security Fund. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1149>
21. European Parliament & Council of the European Union. (2021). Regulation (EU) 2021/1148 of the European Parliament and of the Council of 7 July 2021 establishing, as part of the Integrated Border Management Fund, the Instrument for Financial Support for Border Management and Visa Policy. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1148>